

150.000 AVIS PASSEN LES SEUES VACANCES D'HIVERN A BENIDORM

Mentre el cos aguante

Supervivents de les dues guerres mundials o de la guerra d'Espanya, artífexs de l'actual poder econòmic de la CEE, els jubilats de l'Europa rica tenen en Benidorm un refugi hivernal on fan alguna cosa més que prendre el sol.

Laura Alarich

U, dos, u, dos. Ara respirem, així, molt bé, ara toquem la punta dels peus amb les mans, sense doblegar els genolls. «¡Ramón, els genolls!»

Ramón Marco no havia fet gimnàstica en la seua vida, i mai no hauria pogut pensar que arribaria a fer-ne. És ramader jubilat, de Ledesma, Salamanca, i ara, als seus seixanta-vuit anys es troba fent coses que li haurien fet encanar-se de riure només de pensar-ho. Els ronyons de Ramón comencen a queixar-se. Ell mira de reüll la viuda de Vitòria amb la qual ha coincidit un parell de vegades a la

taula del menjador de l'hotel. En aquell moment ella també se'l mira; «molt bé, Ramón», diu la instructora.

Ramón Marco és un dels 150.000 avis que ara mateix passen les seues vacances a Benidorm. Des de fa uns vint anys milers de persones de la tercera edat han fet de la Mediterrània en general, i de Benidorm en particular, el seu lloc de vacances a l'hivern. Van ser els avis estrangers els primers a començar amb aquest nou tipus de turisme, però a poc a poc el turisme estatal de la tercera edat va començar a assolir importància.

Els bascos, pioners

Fa vint anys Benidorm a l'hivern

era una mena de ciutat fantasma. De les tres-centes mil persones que hi viuen a l'estiu no més de 40.000 quedaven a la ciutat entre octubre i abril. A poc a poc comencen a arribar a l'hivern, avis, majoritàriament dels països nòrdics. Els preus que ofería Benidorm eren inferiors a les despeses que aquestes persones tenien en calefacció en els seus llocs d'origen. Poc després els hostalers de Benidorm comencen a rebre una allau d'avis bascos. La millora de les pensions a l'estat espanyol i el nivell de vida que gaudia el País Basc als anys setanta va fer dels jaïos d'Euskadi els pioners del turisme de tercera edat a l'estat espanyol.

De colp i volta Benidorm es va omplir de *xapelas* i bars típics bascos. Les quatre esglésies de la ciutat no donaven l'abast. Els avis bascos primer, i els de la resta de l'estat després, mantenien durant les seues vacances el mateix codi de conducta que feien servir a Donosti o Burgos, mentre observaven bocabadats les pautes de comportament dels iaïos estrangers. Així, mentre ells anaven a missa i es retiraven a dormir d'hora, els

estrangers feien gimnàstica al matí, es passaven el dia a la platja, la vesprada ballant i regressaven a l'hotel bufats com a ceps. El cas és que, en un no res, els iaïos espanyols han deixat de ser, almenys durant les seues vacances, la reserva espiritual d'Occident.

Si el meu fill sabera

Un altre fet ha estat fonamental en aquest canvi de conducta dels iaïos espanyols: «Els avis espanyols funcionen com a turisme quan s'alliberen de la repressió dels fills.» Ací, a Benidorm, durant dos o tres mesos poden ser ells mateixos, no hi ha ningú que els faça la vida impossible. Les

Són les cinc de la vesprada. Deseñes d'orquestreres toquen diverses melodies en altres tantes cafeteries de la platja de Llevant. Milers de persones entre 60 i 90 anys ballen o, senzillament, asseguts, s'observen. L'actitud dels rostres recorda, si no fóra per les arrugues que els creuen, els anys de l'adolescència.

Elvira és una dona viuda de classe mitjana-alta. En una d'aquestes cafeteries va conèixer, al so de «Granada» un galant general. Als pocs mesos de conèixer-se ja vivien junts, i, poc després, es van casar, no sense reticències per part dels fills, els quals, encara que nominalment progressistes, no podien dissimular el seu

següent pas és la gimnàstica. Amb un furor inusitat s'han llançat a fer exercicis a la platja, sense tenir en compte les rialletes de la gent més jove i, fins i tot, d'aquells avis que encara no han abandonat el paper sedentari que els atribueix la societat. El boom gimnàstic ha estat de tal magnitud que els hotels, per tal d'evitar la fugida dels clients de bon matí han incorporat en les seues plantilles preparadors físics. Però la platja i la gimnàstica són un mitjà per a un últim fi, el ball, però no el ball de la festa del poble, on ixen o són trets a ballar com a nota folklòrica, en aquests balls són ells els protagonistes, ells trien les cançons, i, fins i tot, les parelles.

Segons els experts, els avis fan turisme quan s'alliberen de la «repressió» dels fills.

frases típiques de «pare no fumes, pare no begues, o mare no menges això o allò» queden a centenars de quilòmetres de distància; aquest alliberament de la dictadura dels fills i la reforma de les pensions de l'exministre Licio de la Fuente han revolucionat la vida de les persones de la tercera edat a l'estat espanyol», afirma José Miguel Iribas, sociòleg de l'Ajuntament de Benidorm.

«Les relacions amb la meua nora són molt dolentes —diu un vell, de vacances a Benidorm—, i el meu fill, com és natural, es posa sempre de la seua part. Als néts només els interessa parlar-me per demanar-me diners. Em vigilen els dinars i els sopars, no em deixen fumar ni beure i sempre estan remugant per si isc o deixe d'eixir. Així doncs el millor és estar ací. Jo me'ls estimo, però és millor quan no estem junts.»

disgust. A l'any de la seua trobada van tornar a Benidorm, cadascú al seu hotel. A continuació van anar, cadascú pel seu compte, a la cafeteria en la qual s'havien conegut, i van repetir tot allò que feren un any abans. S'han proposat repetir l'experiència mentre visquen. Aquest tipus de comportament, totalment aliè a la mentalitat típica de la tercera edat espanyola tan sols són explicables des de la recuperació de la llibertat pròpia. I, amb la llibertat, els avis han redescobert altres coses. Un fet tan elemental com és el d'anar a la platja —fa vint anys els avis espanyols només anaven a la platja el 18 de juliol i per a tenir cura que els néts no s'hi ofegaren—, els ha suposat redescobrir el seu cos. Bonic o no, no en tenen un altre i han d'aprofitar-lo. Senten la necessitat d'estar «guapos», d'estar a gust amb ells mateixos i el

Paloma és animadora d'un hotel de Benidorm. Està damunt de l'entaulat representant un número de cabaret. Paloma és més aviat grasseta. Les calces de malla i l'escot que duu tenen embovada la clientela masculina. Tan sols dues o tres parelles ballen a la pista aprofitant la música del show. En aquest moment una iaia belga de més de setanta anys s'acosta a un ferm cavaller castellà una mica més jove, li agafa la mà i el trau a ballar, no sense una certa resistència per part de l'home, malgrat la qual, no pot amagar tota una cara d'orgull. La iaia belga comença a explorar sota la camisa del cavaller. Les mirades abandonen el show i es claven en la parella: a hores d'ara el cavaller duu la camisa descordada i les rialles són de tanta intensitat que interrompen l'espectacle de cabaret just en el mateix moment en què els pan-

Contràriament al que es puga pensar, els vells consulten poc els metges durant les seves vacances.

talons del «Quixote» castellà cauen sobre els seus turmells gràcies a les habilitats de la iaia belga.

«Si els fills saberen el que els seus pares fan ací s'hauria acabat el turisme de tercera edat a Benidorm», comenta Paloma, «¿que si lliguen?, no paren, que no és el mateix, i, a més a més, no es tallen gens ni miqueta a fer-te confidències i, als empleats, ens toca de vegades, fins i tot, fer de *celestines*».

Església sí, metges no

Tan sols en un aspecte els avis espanyols no han trencat durant les seues vacances amb la vida que fan a diari la resta de l'any: el fet d'anar a missa. Però Benidorm, una ciutat que rep a l'estiu un turisme majoritàriament estranger i jove té un gran dèficit d'esglésies, de manera que els avis es veuen obligats moltes vegades a seguir les cerimònies des del carrer, ja que els temples són plens, encara que això no representa cap problema, ja que si bé els iaïos continuen anant a missa, el que sí que ha canviat és el motiu pel qual hi van. A Benidorm, en primer lloc l'església és un lloc de trobament sense compromís, un lloc on trobar-se «per casualitat» per poder-hi quedar per a més tard. En segon lloc, compleix un paper més típic de descàrrec de consciència: «vaig a missa perquè ahir a la nit vaig pecar, el més segur és que demà haja de tornar».

Contràriament al que passa amb l'església ocorre amb els metges de Benidorm. En principi, una allau de

persones de la tercera edat en un nucli urbà podria induir a pensar en una gran clientela potencial per als metges. Res més allunyat de la realitat. A Benidorm els avis estan massa ocupats per a preocupar-se de les seues malalties. A més a més, un avi, o àvia, el tema de conversa del qual siga la seua malaltia o el bon resultat que li ha donat aquell medicament, és sistemàticament ignorat per la resta, i, fins i tot, apartat del grup. Els metges, per a aquesta nova generació d'avis, són un tema tabú, mentre d'altres temes que ho eren, han deixat de ser-ho. «Els hipocondríacs i els incessants narradors de malalties pròpies i alienes han estat, primer, apartats i, després, expulsats dels emergents grups de vells vitals que han decidit dedicar-se a viure i no limitar-se a esperar la mort donant la llanda; d'altra manera no es pot entendre el fet que, en les negociacions d'enguany de l'INSERSO amb els hostalers, aquell faça especialment esment en el sumministrament de vi durant els menjars i en l'obligatorietat d'organitzar festes diàries per a la nit», comenta el sociòleg J. M. Iribas.

Benidorm: el miracle de la reconversió

El fet que ara mateix 150.000 vells es troben passant les seues vacances a Benidorm no és fruit de la casualitat. Aquesta ciutat, que en ambients empresarials ja és coneguda com BENIDORM, SA, va ser capaç en un parell d'any d'adaptar la seua ofer-

ta estiuenca, adreçada a joves britànics, alemanys i escandinaus, a allò que volia el turisme de la tercera edat, que demanava places entre els mesos d'octubre i març. Així els hotels han anat oferint tot allò que demanava el turisme del moment. De les festes boges de l'estiu es passava, a l'octubre, a sessions de diapositives de la vida de Crist, sobretot per als bascos, o als espectacles de transvestits o de cabaret, que gaudeixen d'una gran acceptació entre els avis. Però el gran cavall de batalla han estat els preus. Tant els avis estrangers com els espanyols, sobretot aquests últims, demanen qualitat europea a preus africans. Un avi espanyol gasta —hotel a banda— una mitjana de 700 pessetes per persona i dia, quantitat que arriba a les 2.000 en el cas dels estrangers, i tots dos grups passen a l'hotel una mitjana de 56 dies.

Així mateix, tant els uns com els altres tenen clar que, per anar de vacances, l'hotel i els menjars —generalment contracten pensió completa al mateix hotel— els ha d'eixir més barat que passar l'hivern al seu domicili. Això ha estat possible a causa del convenciment dels empresaris del sector que, mantenint preus moderats, l'ocupació seria molt elevada. Així, els empresaris van apostar per l'obtenció de poc rendiment individual, però per a una gran quantitat de turistes. La fórmula ha funcionat i els ha permès d'eixir de l'estacionalitat estiuenca, alhora que una bona part dels treballadors, generalment amb contractes temporals, han vist consolidat el seu lloc de treball. □